

Iets over de oprichting en de geschiedenis van de Fédération Dentaire Internationale (F.D.I.)

door A. L. J. C. van Hasselt

Het klinkt zo eenvoudig wanneer gezegd wordt: de F.D.I. werd opgericht in 1900. Maar zij die enig besef hebben van de bijzondere moeilijkheden die het in 't leven roepen en in leven houden van internationale verenigingen met zich brengen, zullen zeker begrijpen dat aan de geboorte van de F.D.I. heel veel is voorafgegaan, dat zware eisen stelde aan de werkkraft, het organisatietalent, de tact en het diplomatiek inzicht van hen die zich geroepen voelden in deze iets te bereiken.

Allereerst was daar zeker voor nodig de man met de stuwende kracht die de geestdrift voor het plan zou weten te ontsteken en te onderhouden bij hen die hem moesten helpen. En die ook de onmisbare erkenning en hoogachting als mens en als collega moest genieten zowel van de vakgenoten in 't binnen- als in 't buitenland.

Zo'n man was in het eind der vorige eeuw ongetwijfeld Dr Charles G o d o n te Parijs. —

Doch laat mij niet vooruit lopen en eerst een beeld trachten te geven van wat tot dusverre op internationaal tandheelkundig gebied was verricht.

Het eerste Internationale Tandheelkundig Congres was gehouden in Parijs tijdens de wereldtentoonstelling aldaar in 1889, het tweede in 1893 in Chicago.

Het eerste was een onmiskenbaar succes geweest al zou het cijfer van het aantal deelnemers ons nu al heel miniem toelijken. Maar men vergeet niet dat het aantal tandartsen in vrijwel alle landen slechts een gering percentage van dat van tegenwoordig was en dat toen zelfs de nationale professionele organisaties nog in de kinderschoenen stonden.

Het Congres in Chicago was bijzonder geslaagd, 't geen niet behoeft te verwonderen gezien de grote vlucht die toen reeds de tandheelkunde in Amerika had genomen en de snelle ontwikkeling die het verenigingsleven daar had doorgemaakt.

Op het initiatief van de Raad van Beheer (Conseil de Direction) van de Ecole dentaire de Paris waarvan Ch. G o d o n president was werd in 1896 de eerste studiec ommissie in 't leven geroepen met 't oog op een mogelijk te houden 3e Int. Tandheelkundig Congres ten tijde van de wereldtentoonstelling die in 1900 zou worden gehouden.

De Franse collega's onder leiding van G o d o n hebben een ontzaglijke hoeveelheid werk moeten verzetten om dit Congres niet alleen te doen slagen maar om er een zo groot mogelijk internationaal cachet aan te geven en er zo'n succes van te maken. Men wist zich in verbinding te stellen met vooraanstaande tandartsen in verschillende landen maar vooral met de nationale organisaties voor zover zij bestonden. Dat lijkt vrij eenvoudig, maar voor hen die iets afweten van de vooral toen bestaande en ook nu nog niet geheel verdwenen wrijving en rivaliteit tussen verschillende tandheelkundige en stomatologische groeperingen zullen begrijpen hoeveel voetangels en klemmen hier lagen. Met grote bekwaamheid en geduld hebben de Franse collega's hun arbeid verricht en toen de 8e Augustus 1900 het 3e Internationale Tandheelkundig Congres met een magistrale rede van G o d o n werd geopend waren er een 1000-tal deelnemers uit 32 landen ingeschreven.

Zoals uit 't bovenstaande blijkt waren de drie congressen voortgesproten uit een initiatief van enkele personen of van enkele landelijke, nationale organisaties, doch vooral G o d o n en zijn medewerkers begrepen dat een hechte internationale band alleen kon ontstaan en duurzaam zijn wanneer een blijvende internationale organisatie in het leven werd geroepen. De gelegenheid om dit te verwezenlijken was geboden op dit Parijse Congres waar een zo groot aantal buitenlandse collega's van internationale naam en faam aanwezig waren en hiervan werd een dankbaar gebruik gemaakt.

Persoonlijk heb ik als jonge man, die slechts kort geleden gediplomeerd was aan de Rijksuniversiteit te Utrecht en aan de Chicago College of Dental Surgery, het grote voorrecht gehad het congres mee te maken en zo dit ontstaan van de F.D.I. bij te wonen, een feit waarvan ik toen de voor onze professie zo belangrijke historische betekenis natuurlijk nog niet begreep. Maar wat mij wel mijn gehele leven is bijgebleven dat zijn de figuren en de namen van zovele collega's van internationale bekendheid en beroemdheid die wij uit de vakliteratuur hadden leren kennen.

Het zijn er zeer vele die, al zijn ze reeds lang heengegaan, nog algemene bekendheid genieten om hetgeen ze hebben gepresteerd op wetenschappelijk- of sociaal- of organisatorisch tandheelkundig gebied. *)

Het Congres met zijn tien secties was in alle opzichten een succes. Vele vraagstukken die ook thans nog in menig land de grootste belangstelling hebben werden behandeld. Natuurlijk op wetenschappelijk, maar ook op sociaal gebied.

In zijn openingsrede bepleitte G o d o n reeds het in 't leven roepen van een „commission permanente internationale” die naar hij hoopte na het congres zou blijven voortbestaan.

In de sluitingszitting werden verschillende resoluties aangenomen waarvan de voornaamste waren: 1e er zal opgericht worden een Fédération Dentaire Internationale (F.D.I.) 2e de nationale comités die ontstaan waren met het oog op de organisatie van het congres zullen blijven bestaan en tezamen de F.D.I. vormen, 3e er zal, om te beginnen, benoemd worden een commissie van 7 of 9 leden, de Executive Council, om de voorwaarden van de samenstelling der F.D.I. te bestuderen en ze ter kennismaking en goedkeuring voor te leggen aan de Nationale Comité's en die de volgende Internat. Thk. Congressen, welke om de vijf jaren zouden worden gehouden, voorbereiden.

De volgende collega's werden benoemd om de eerste Executive Council te vormen:

G o d o n — Parijs, voor Frankrijk.

H a r l a n — Chicago, voor de U.S.A.

C u n n i n g h a m — Cambridge, voor Gr. Britain.

F ö r b e r g — Stockholm, voor Scandinavië.

A g u i l a r — Madrid, voor de Latijnse landen.

H e s s e — Leipzig, voor Duitsland.

P i c h l e r — Wenen, voor Oostenrijk-Hongarije.

Aan dit 7-tal werden nog toegevoegd G r e v e r s—Amsterdam en S a u v e z, de secretaris van het congres.

De aanwezige Russen protesteerden dat ze niet vertegenwoordigd waren (zij spraken en verstonden, behalve Russisch, alleen een beetje Duits) maar Dr S a u v e z verzekerde hen dat ze niet vergeten zouden worden en dat hij hun belangen in het bijzonder in 't oog zou houden.

*) Van de 20 Nederlandse collega's die aan het congres deelnamen is schrijver dezes de enige die nog in leven is.

Zo was dus de F.D.I. geboren maar al heel spoedig brak de tijd van kinderziekten aan. Er kwam wat oppositie. Er werd gevreesd dat de F.D.I. zich wilde mengen in binnenlandse aangelegenheden, ook dat het in de bedoeling lag de invoering van vreemde tandartsen in andere landen mogelijk te maken en dat Amerika wilde trachten daardoor een débouché te krijgen voor een surplus dat daar bestond.

Allerlei misverstanden en ongemotiveerde veronderstellingen bleken te bestaan en op de eerste officiële bijeenkomst in 1901 in Londen en Cambridge moest heel wat opgeruimd worden.

In het International Dental Journal van December 1903 verscheen een artikel van Ch. G o d o n waaruit ik het volgende citeer: „The most notable effort of 1903 has been the settlement of the controversy pending for over a year between the International Dental Federation and its committee and the committee appointed by the National Dental Associations to arrange for the Congress of 1904 (in St. Louis). This controversy, which at one time was acute, has been amicably settled, and the preliminary work of the Congress is being pushed forward with an energy that gives every evidence of success.”

En dan wil ik uit datzelfde artikel nog aanhalen wat nu, na 50 jaren, evengoed geschreven kan worden.

„The world expects much of dentistry at this period in its history. It is recognized, as never before, as a prominent and important branch of the healing art, and our various educational means to this end must be continually advanced to meet this growing demand, and this applies with equal force to local, national and international organisations.”

De voorbereiding en organisatie van het 4e International Dental Congress ging door en het was daar in St. Louis dat een gezonde basis werd geschapen waardoor het mogelijk werd het werkprogram der F.D.I. scherp te omschrijven.

Inplaats van de eerst aangewezen 9 leden van de Executive Council werden nu een 50 tal aangewezen om aan elk land een of meer vertegenwoordigers te geven.

Zij zou zich slechts bewegen op dat gebied hetwelk een onderwerp van internationaal belang werd geacht als onderwijs, wetgeving, litteratuur, sociale tandheelkunde, hulp aan leger en vloot, nomenclatuur, mondhygiëne enz.

De voornaamste taak zou echter zijn en blijven het voorbereiden en organiseren van de Internationale Tandheelk. Congressen die om de 5 jaren zouden worden gehouden.

Zo volgden dan ook na St. Louis het 5e Congres in 1909 in Berlijn en in 1914 het 6e in Londen. Hoe aan dit laatste, door het uitbreken van de eerste wereldoorlog, een ontijdig einde kwam is bekend.

Eerst in 1926 kon (nadat de F.D.I. in 1921 uit haar as was herrezen, waarover straks meer) het 7e Congres gehouden worden in Philadelphia, het 8e in 1931 in Parijs, het 9e in 1936 in Wenen en wederom zou vijf jaren later Londen het ontvangen doch ten tweeden male was het wederom een wereldoorlog die deze plannen de bodem insloeg.

Reeds spoedig na het einde hiervan werd besloten in 1947 het 10e Congres in Boston te houden, terwijl voor 1952 Londen werd aangewezen. —

De invloed van de vijfjaarlijkse congressen op de internationale tandheelkunde was groot en stimulerend, inderdaad zó stimulerend dat telkens de drang groter werd het werk meer bekendheid te geven en nauwere samenwerking te zoeken met andere internationale lichamen die op soortgelijk terrein arbeidden.

Zo kwamen verbindingen tot stand van de F.D.I. met de „World Health Organisation” en contacten met de U.N.E.S.C.O. en de Council for the Co-ordination of Congresses of Medical Science.

Tussen de congressen vergaderde de F.D.I. jaarlijks in verschillende landen en altijd waren het hoogtijdagen voor de nationale organisaties die niet alleen zich beijverden de collega's uit den vreemde op de meest hartelijke en gastvrije wijze te ontvangen en te onthalen doch dikwijls ook, door belangrijke wetenschappelijke voordrachten en demonstraties ter zelfder tijd te doen houden, extra luister aan de bijeenkomsten toevoegden.

Van de oprichting tot en met 1951 heeft de F.D.I. vergaderd: in Engeland (3 maal), Schotland (1), Zweden (3), Spanje (2), U.S.A. (4), Duitsland (3), Zwitserland (4), Holland (4), Luxemburg (1), Denemarken (1), België (4), Italië (2), Oostenrijk (1), Ierland (1), Frankrijk (6).

Zoals ik zei, al die F.D.I. bijeenkomsten muntten uit door de gastvrijheid door de ontvangende collega's betoond, maar ook en vooral door de buitengewone sfeer van vriendschap, van zucht tot samenwerking, van ijver en toewijding die er altijd heerste.

Het zou mij veel te ver voeren indien ik van dit alles voorbeelden en herinneringen zou gaan aanhalen, want, waar ik, te beginnen met 1913, vrijwel allen heb meegemaakt is aan nagenoeg iedere plaats waar wij samen kwamen de een of andere mooie herinnering verbonden.

Voor één bijeenkomst en nog wel een „Unofficial Meeting of Members in September 1921 in The Hague (Holland)” moet ik een uitzondering maken omdat het dáar was dat de F.D.I. werd herboren na de ramp welke door de grote oorlog over de wereld was gekomen en het scheen alsof ze voorgoed was verdwenen.

Dit was natuurlijk slechts schijn, want overal werd gevoeld dat het gemis aan internationaal tandheelkundig contact en het verlies dat daardoor werd geleden bij de bevordering van de doeleinden die door de tandartsen in alle beschaafde landen werden nagestreefd, onmogelijk blijvend zou kunnen zijn. Zelfs was reeds het plan geopperd in 1921 in Madrid weer een officiële bijeenkomst van de F.D.I. te houden. Doch toen bereikte het Hollandse Nationaal Comité het bericht dat dit wederom zou worden uitgesteld en werd gevreesd dat dit uitstel wellicht het einde betekende, een vrees die gedeeld werd door Dr E d w. K i r k, de bekende hoofdredacteur van de Dental Cosmos, die zich toen juist in Holland ophield.

In overleg met Dr K i r k besloot het Hollandse Nationaal Comité, bestaande uit de collega's M. d e B o e r, G. L i n d, Ch. F. L. N o r d en schrijver dezes, dat men zou trachten alsnog de meest bekende vertegenwoordigers der verschillende landen op een neutrale plaats samen te brengen opdat door bespreking een herstel der F.D.I. zou kunnen worden voorbereid.

Een *niet-officiële* vergadering werd uitgeschreven in Den Haag en een twintigtal leden een 10-tal landen vertegenwoordigend gaven aan de oproep gehoor, terwijl van verschillende andere landen bericht in kwam dat zij een herstel van het internationale contact met grote vreugde zouden begroeten. De ruim 70-jarige voorzitter van de F.D.I. Dr T r u m a n B r o p h y besloot van Chicago naar Den Haag over te komen.

De bijeenkomst werd een groot succes en men mag gerust zeggen dat na de oprichting in 1900 van de F.D.I., deze wederoprichting in 1921 te 's-Gravenhage een der belangrijkste feiten in haar geschiedenis is geweest.

Het jaar daarop in 1922 had toen weer de eerste officiële bijeenkomst plaats in Madrid onder het Erevoorzitterschap en in het bijzijn van de Koning van Spanje.

De volgende jaren ging alles wederom als vanouds en toen na de vergadering in Zürich in 1939 een nieuwe wereldramp over ons uitgestort werd begreep de toenmalige president W. H. G. L o g a n, zo krachtig gesteund door de

Secretary-General Ch. F. L. Nord dat, zij het in stilte en zonder ophef naar buiten, de oude organisatie in stand moest blijven.

Voornamelijk door hun toewijding, onverdroten werkkraft in praktische zin, kon dan ook reeds spoedig na de bevrijding weer een officiële vergadering worden uitgeschreven, die in 1946 te Parijs werd gehouden en waar de maatregelen voor het International Dental Congress in 1947 in Boston konden worden besproken.

Het zou veel te veel plaatsruimte vragen indien ik in bijzonderheden de werkzaamheden van de F.D.I. en van haar commissies zou gaan vermelden.

Voor één van haar bemoeiingen wil ik toch een uitzondering maken n.l. waar zij in het leven heeft geroepen enige internationale prijzen die op de Quinquennial Congresses aan de laureates moeten worden uitgereikt.

Dat zijn de Miller Prize — gecreëerd in 1908 ter ere en nagedachtenis van een onzer meest beroemde collega's, Prof. W. D. Miller

en de Georges Villain Prize, ter ere en nagedachtenis van een der meest verdienstelijke bestuursleden der F.D.I. zowel als Secretary-General als President.

De eerste, de Miller Prize, „is meant to honour the total scientific, social and international work (publications, researches) of an author in the field of dental science.

The Georges Villain Prize is meant for publications and researches on prosthetic — and or orthodontic dentistry.”

Laureates of the International Miller Prize waren in

1910 G. V. Black — Chicago.

1912 Ch. Godon — Paris

1922 J. H. Mummy — London

1924 T. W. Brophy — Chicago

1927 W. Dieck — Berlin

1929 Florestan Aguilar — Madrid

1936 A. Cieszynski — Lwow — B. Gottlieb — Vienna — M. Roy — Paris

1947 J. U. Carrea — Buenos Aires — W. G. Logan — (posthumously) Chicago

Laureate of the International Georges Villain Prize

1947 A. Brodie — Chicago.

Bij het nalezen van oude tijdschriften en het wederom in herinnering terug roepen van vroegere gebeurtenissen verschijnen weer talloze figuren en namen van collega's van internationale tandheelkundige bekendheid en faam mij voor de geest.

Ik moet mijzelf geweld aan doen ze hier niet te vermelden, dit artikel zou te omvangrijk worden en ik zou vrezzen misschien toch nog enkele te hebben overgeslagen.

Maar wel voel ik het als een plicht nu ik hier de geschiedenis van de F.D.I., zij het zeer summier, neerschrijf, de namen te noemen van de verschillende presidenten, die zij heeft gehad en die allen, zonder uitzondering, op zo'n uiterst bekwame wijze, geheel onbaatzuchtig en slechts gedragen door het besef van de grote betekenis en invloed van een internationale organisatie voor de gehele tandheelkundige professie niet alleen, maar voor het welzijn en dat deel van de gezondheid van het mensdom dat zij heeft te behartigen, hun taak hebben vervuld. Het waren:

Ch. Godon — 1901, '03, '04, '09

W. D. Miller — 1905, '06

E. Sauvez — 1907, '08

W. B. Paterson — 1910, '11, '12, '13, '14
Truman W. Brophy — 1915, '21 up to '26 inclusive
Florestan Aguilar — 1927, up to 1931 inclusive
Georges Villain — 1932 up to '36
W. H. G. Logan — 1937, '38, '39
A. E. Rowlett — 1946, '47
Ch. F. L. Nord — 1948, '49, '50, '51.

Het International Dental Congress in London staat op het punt geopend te worden.

Niet slechts voor de gehele tandheelkundige wereld zal deze gebeurtenis van de allergrootste betekenis zijn, ook voor de Fédération Dentaire Internationale in het bijzonder zal het een belangrijke mijlpaal in haar bestaan worden. Immers, reeds geruime tijd is men bezig geweest een reorganisatie voor te bereiden, die, zonder de doelstellingen aan te tasten, beoogt de werkwijze en de interne organisatie op een enigszins andere leest te schoeien.

Wanneer deze zullen zijn aangenomen zal het misschien mogelijk zijn dat er in de toekomst op nog meer doeltreffende wijze dan in het verleden is geschied, zal kunnen worden gearbeitet.

Het moge zo zijn, maar laat ik dan eindigen met de vurige hoop uit te spreken dat er niets moge veranderen in de goede sfeer van vriendschap en van saamhorigheid die onder het oude régime altijd heeft geheerst in de F.D.I. en die in zo hoge mate heeft bijgedragen tot heil van de tandheelkundige professie en van de haar toevertrouwde belangen.

Den Haag, Juni 1952

ENGELAND

Met ingang van 1 Juni zijn de nieuwe bepalingen ten aanzien van de Nationale Gezondheidsdienst van kracht geworden. Voor een geneesmiddel betaalt men aan de apotheker of apothekhoudende arts 1 shilling. Ook voor elastieken kousen (5—10 sh.), orthopaedisch schoenwerk (3 £), pruiken (2,5 £), tandheelkundige behandeling (maximaal 1 £), kunstgebitten (maximaal 4 £ 5 sh.) en een eigen kamer in het ziekenhuis moet de patiënt betalen (Med. Officer. 1952, blz. 234).

Overgenomen uit N. T. v. G.